

Haastateltavana OAJ Pohjanmaan puheenjohtaja Kari Nieminen

Visiointia OAJ:n kehittämisestä

OAJ Pohjanmaan puheenjohtaja Kari Niemisellä on pitkä kokemus järjestötyöstä OAJ:ssa. Hän on ollut vuodesta 2006 OAJ:n valtuutettuna, vuosina 2018–2022 hän on ollut OAJ:n hallituksen jäsen ja tulo- ja palkkapolitiittisen toimikunnan puheenjohtaja. Edellisellä nelivuotiskaudella Kari oli hallituksen varajäsenen ja tulo- ja palkkapolitiittisen toimikunnan jäsen. Näissä valtuustovaaleissa Karia ei kuitenkaan ehdokkaana nähdä, joten nyt vielä meneillään oleva valtuustokausi jää ainakin näillä näkymin hänen viimeiseksi kaudekseen. Tässä tammikuun puolivälissä tehdyssä haastattelussa Kari kertoo kokemuksistaan edellisestä valtuustokaudesta ja ajatuksiaan tulevasta.

Miten kuvailisit valtuustokautta 2018–2022?

–Edellinen valtuustokausi oli tosi poikkeava. Poikkeavan siitä teki korona ja siihen liittyvä etätyöskentely. Kun oikein miettii, niin puolet valtuus-

OAJ Pohjanmaan puheenjohtaja Kari Nieminen.
Kuva: Mea Nordberg

tokaudesta on ollut etänä. Lisäksi valtuustokaudella oli isona tavoitteena ammattijärjestön uudistaminen, jota käsiteltiin normaalien valtuustoasioiden lisäksi.

Kerro ammattijärjestön uudistamisprosessista.

–Se oli iso urakka, ja tavoitteet olivat hyvät. Jos uudistus olisi mennyt siinä laajuudessa läpi, se olisi ollut tosi kova juttu. Rima oli tosi korkealla, ja floppi tuli, jos ajattelee vain tulosta. Ajatus yhteisestä opettajuudesta jäi vielä puheen tasolle. Kun menttiin päätöksentekoon, moni meni siilipuolustukseen, jolloin pelko muutoksesta otti valtaa. Ehkä mukana oli jonkinasteista epäluuloa, miten toiminta olisi jatkunut suunnitelluilla uudistuksilla. Onhan uudistaminen pimeässä kulkemista eikä voi tietää, mihin se lopulta vaikuttaa. Ja kun mietitään isoa kuvaa, sen alle saattaa jäädä pieniä tärkeitä asioita, jotka menevät ikään kuin sen ison kuvan, pesuveiden mukana. Ja vaikka uudistusta valmisteltiin pitkään, lopussa tuli kuitenkin tietynlainen kiire siitä, ettei pystytty tarkasti määrittelemään, mitä ne muutokset olisivat käytännössä tarkoittaneet. Ja silloin oli monelle helppompaa sanoa ei koko uudistukselle.

Miten sinä suhtauduit muutoksiin?

–Jos mietin alueyhdistyksen vinkkelistä, en ollut muutosta vastaan mutta muutoksen viemisen tavoista olin eri mieltä. Meillä on alueyhdistyksiä, jotka olisivat halunneet tehdä suunniteltuja muutoksia omaan toimintaansa. Ja nyt päätettiin, että näitä suunniteltuja muutoksia voivat halukkaat alueyhdistykset kokeilla. Joustavuuden nimissä pitäisi olla erilaisia, tapauskohtaisia ratkaisuja. Esimerkiksi paikallisyhdistyksen mallisäännöissä lukee, että sen on kuuluttava alueyhdistykseen. Silti osa paikallisyhdistyksistä ei alueyhdistykseen kuulu.

–Tarvitaan enemmän ymmärrystä, kunnioitusta, arvostusta ja avoimuutta, mitkä ovat nyt hivenerä heikolla tolalla. Mutta on hyvä tiedostaa ongelmat ja nostaa ne pöydälle, jotta niitä voidaan ratkoa. Kaikkien olisi myös nähtävä omien kuplinsa ulkopuolelle. OAJ:n pitäisi esimerkiksi tarjota tasapuolista palvelua eri alueille ja eri opettajaryhmille. Vaikutti myös siltä, että päätöksentekijät olivat kyllä myönteisiä aina siihen saakka, kunhan suunniteltu muutos ei vaikuta omaan porukkaan. Sehän on ihan normaalia muutosvastarainta, ja silloinhan ei konsensusta löydetä.

–Valtuusto päätti, että opiskelijat eivät saaneet äänivaltaisia edustajiaan valtuustoon. Opiskelijoiden kohdella oli käsittämätöntä. Hyväksyn tietysti päätöksen, mutta olen pettynyt. Koko ajan puhutaan siitä, että

mistä löytyy tulevaisuudessa tarvittaville paikoille tekijöitä. Ei meillä ole siihen varaa, että tulevaisuuden päättäjiä ja toimijoita ei oteta mukaan. Se on tosi tärkeä asia. Ammattiyhdistystoiminta on ylipäänsä hieman laskusuhdanteessa. Näen tällä päätöksellä olleen suuremman merkityksen tulevaisuuden kannalta kuin että se pelkätään liittyisi siihen, ketkä voivat osallistua päätöksentekoon valtuustossa.

Mitä ajattelet koulutuksen roolista yhteiskunnassa?

– Olen siinä suhteessa visioija, että mietin isompaa kuvaa. Olen sanonut opetuksen leikkaamisesta tai resurssien kaventamisesta, että ne lapset jotka syntyvät tänä vuonna, menevät vuosikymmenen lopussa kouluun ja parin vuosikymmenen jälkeen siirtyvät työelämään. Nämä ratkaisut mitä nyt tehdään, vaikuttavat tämän vuosisadan loppuun asti. Se on se aikaperspektiivi mitä tulisi miettiä.

– Mutta kasvatuksen ja opetuksen järjestäjät eli kunnat, kuntayhtymät ja vastaavien järjestäjien päättäjät miettivät vain tätä vuotta. Ei ole Suomen tasoista yhteisymmärrystä siitä, että koulutukseen pitäisi satsata. Puhutaan, ettei ole työvoimaa ja sivuutetaan se, että menneisydessä on tehty puutteellisia koulutusratkaisuja. Korjaamisen voi tehdä nopeasti mutta vaikutukset näkyvät vasta pitkän ajan kuluttua.

– Koulutukseen satsaaminen on arvovalinta. Hyvällä kasvatuksella ja koulutuksella taataan osaajia työelämään. Hyvinvointiyhteiskunta pyörii työelämän osaajilla ja heidän työpanoksellaan. Kasvatukseen ja koulutukseen panostaminen lisää myös lasten, nuorten, perheiden ja koko yhteiskunnan hyvinvointia. Eurot, jotka nyt satsataan kasvatukseen ja koulutukseen, tuottavat ”osinkoja” tulevaisuudessa.

– Myös oppimisesta tiedetään, että jälkikäteen oppimisen paikkaaminen on lähes mahdotonta. Kasvatuksen ja koulutuksen riittämättömät resurssit aiheuttavat moninkertaisesti maksavia ongelmia yksilöille ja erityisesti yhteiskunnalle tulevaisuudessa.

Miksi et lähde enää valtuutetuksi?

– Olen ollut pitkään valtuustossa, ja tämä viimeisin valtuustokausi oli raskas. Korona-aika ja isot asiat tekivät valtuustokaudesta raskaan, ja nyt on aika hengähtää ja antaa vähän tilaa muille valtuustotyöhön. Minun on pian ajankäytöllisesti mahdollisuus keskittyä paremmin jäljellä jääviin tehtäviin, kuten pääluottamus-

miehen ja alueyhdistyksen puheenjohtajan tehtäviin. Alueyhdistyksen puheenjohtajana saan tietoa OAJ:n valtuuston päätöksistä OAJ:n ja alueen valtuutettujen kautta. Vuodet valtuustotyössä ovat luoneet hyvät verkostot. Voin soitella ja kysellä. On itsestä kiinni, kuinka kartalla on.

Miten sinä kehittäisit OAJ:n järjestörakennetta ja valtuustotyöskentelyä?

– Seuraavasta puheenjohtajasta ja valtuustosta on kiinni, otetaanko järjestörakennemuudistus uudelleen työpöydälle. OAJ:n järjestörakenteen muuttaminen on haasteellista, mikä tuli ilmi viime valtuustokaudella. Oma ajatus on, että nyt olisi viisautta ottaa aikalisä asiaan ja otettaisiin tästä nykyisestä rakenteesta tehoja irti. Kun itse rakennetta ei päästy muokkaamaan, niin toimintaa voidaan kyllä tehostaa.

– Paikallisyhdistykset, jotka ovat lähimpänä jäseniä, voisivat ottaa pienen askeleen eteenpäin suhteiden luomisessa kasvatuksen ja koulutuksen järjestäjiin (kuntien kaupunkien ja koulutuskuntayhtymien ym. päättäjiin). Tämä on paikallisyhdistysten tärkeää koulutuspoliittista vaikuttamistyötä, jolla vaikutetaan paikallisiin resursseihin. Tätä ei kukaan muu tee. Vaikuttamistyö on sitkeysalaji. Tekemättömällä vaikuttamistyöllä on aina nollavaikutus, tehdyllä työllä on aina vaikutusta.

Moni on kysynyt myös puheenjohtajaehdokkaaksi. Millaisia ajatuksia se herättää?

– OAJ:n puheenjohtajuus ei ole koskaan ollut minulle mikään tavoite, asia, johon olisin pyrkinyt. Nyt olen saanut yhteydenottoja asiasta, aluksi kyselyt hämmensivät. Olen pohtinut asiaa itsekseni ja läheisteni kanssa. Ajattelen, että vahvuksiini kuuluu opettajan työn tunteminen varhaiskasvatuksesta vapaaseen sivistystyöhön, sopimusten ja edunvalvonnan sekä neuvottelutoiminnan osaaminen ja järjestötoiminnan tunteminen niin paikallisella, alueellisella kuin valtakunnallisella tasolla. Minulla on pitkä kokemus myös monipuolisesta edunvalvontatyöstä. Matematiikan opettajan taustalla talousluvut ja kokonaisuuksien hahmottaminen luonnistuu. Päätöstä ehdokkuudestani en ole vielä tehnyt tämän haastattelun tekemisen aikaan.

Haastattelu (20.1.2022) ja teksti: Heli Katajamäki